

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Til samtlige ministerier m.v.

Dato: 30. august 2022
Sagsnr. 2015 - 170

Indberetning fra Rigsombudsmanden i Grønland

Forslag til finanslov for 2023 fremlagt af Naalakkersuisut

Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling, Naaja Nathanielsen præsenterede den 22. august 2022 Naalakkersuisuts forslag til Finanslov for 2023, under overskriften "*Ansvarlighed og omtanke i en usikker tid*". Konsekvenserne af pandemien, de fortsatte nedlukninger i Kina og krigen i Ukraine er usikre, men vil påvirke markederne og dermed få direkte betydning for skatteindtægterne og indtægterne fra fiskeriafgifterne i Grønland. Derudover er der inflationspres og stigende renter på lån. Til disse usikre faktorer, er der en række kendte faktorer, som påvirker Grønlands økonomi nemlig: uholdbar offentlig økonomi, sårbare indtægtskilder, vedligeholdelseefterslæb (boliger, infrastruktur mm) og væksthæmmere som bl.a. mangel på arbejdskraft. I januar 2022 var inflationen for Grønland på 0,2 pct. Den 30. september vil Grønlands Statistik offentliggøre tal for inflationen pr. juli 2022. Idet Grønland har så stor egenproduktion af grøn energi og en aktuel favorabel olieprisaf tale, så forventer Naalakkersuisut ikke, at inflationen vil være så høj, som det ses andre steder i verden.

Naalakkersuisuts forslag til finanslov viser et underskud på drifts- og anlægssaldoen (DA) på 71 mio. kr. mens der over den fireårige budgetperiode 2023-2026 forventes et overskud på 16 mio. kr.

Tabel 6. DAU- og DA-resultater og budgettal i perioden 2016-2026.

	R2016	R2017	R2018	R2019	R2020	R2021	FL 2022	FFL 2023	BO2024	BO2025	BO2026
Drift, tilskud & løvbundne	6.286	6.030	6.554	7.070	6.896	6.707	6.855	7.133	7.095	7.104	7.065
Indtægter	-6.923	-6.945	-7.256	-7.746	-7.431	-7.120	-7.397	-7.553	-7.603	-7.688	-7.706
Anlæg	426	712	587	532	366	478	525	482	539	539	539
Heraf anlæg excl. udlån til Nukissiorfiit	452	518	501	472	599	418	475	422	479	479	479
DAU	-211	-204	-115	-137	-168	66	-18	61	30	-46	-102
DA	-51	-230	-133	-142	135	76	-8	71	40	-36	-92

Note: Tal med minus foran angiver overskud.

For denne finanslov har Naalakkersuisut to prioriteringer – En robust økonomi og Menneskelig vækst.

Der er en stor gruppe af unge, som ikke kommer videre efter folkeskolen. Samfundet har behov for disse, hvorfor Naalakkersuisut foreslår der afsættes midler til bl.a.: selvmordsforebyggelse, kortere ventetid til udredning af børn i psykiatrien, landsdækkende børneafsnit på Dronning Ingrid's Hospital, plan for uddannelser i Tasiilaq, udvidelse af familierådslagning og videreudvikling af gældsrådgivning. Derudover foreslås det, at der afsætter midler til understøttende initiativer, herunder boligområdet, uddannelsesområdet og initiativer til at fremme Grønlands handelsinteresser. Blandt de nye tiltag afsætter Naalakkersuisut 2 mio. kr. til at styrke udenrigsområdet med ansættelse af en grønlandsk medarbejder på Danmarks faste repræsentation ved NATO. Dette skal sikre, at Grønlands synspunkter bliver tilgodeset, og at Grønland får hurtigere information om ting af relevans for Grønland. Ifølge Naaja Nathanielsen er det vigtigt, at Grønland får oplysninger fra NATO hurtigere og uden "filter", og at der samtidig er en person, som sikrer, at de grønlandske synspunkter bliver hørt.

Aftale om Grønlands inddragelse ifm. forhandlinger om det kommende forsvarsforlig

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender Vivian Motzfeldt og den danske forsvarsminister Morten Bødskov underskrev fredag den 19. august 2022 en aftale, der sikrer Grønlands deltagelse ved spørgsmål om Grønland og Arktis, når Folketinget går i gang med arbejdet med forsvarsforliget til efteråret. Til pressen udtaler Vivian Motzfeldt: *"Jeg er glad for, at vi har formaliseret inddragelsen af Grønland i det næste forsvarsforlig. Det er vigtigt, at vi deltager i lyset af den sikkerhedspolitiske situation. Forsvaret, herunder Arktisk Kommando, udfører livreddende opgaver i Grønland"*.

Besøg af Grønlandsudvalget

Folketingets Grønlandsudvalg har i perioden 22.–26. august 2022 været på rundrejse i Grønland. På deres tur besøgte udvalget Kuumiut, Tasiilaq og Nuuk. Tasiilaq har været omdrejningspunkt for massive, sociale problemer de senere år, hvilket bl.a. har betydet, at Folketinget i 2019 afsatte 80 mio. kr. til initiativer med henblik på at nedbringe antallet af selvmord, seksuelle overfald og omsorgssvigt blandt børn og unge. I Tasiilaq besøgte udvalget bl.a. et familiecenter, det kommende børnehus og politiet med henblik på at få et billede af, hvordan den sociale situation i byen ser ud for tiden. I Nuuk besøgte udvalget bl.a. anstalten, advokatforeningen og politiet, samt havde et møde med medlemmer af Inatsisartut. Udvalget afholdte borgermøder i såvel Tasiilaq som i Nuuk, med det formål at komme i dialog med borgerne i de to byer. Borgerne udtrykte behov for boligbyggeri, beskæftigelse, uddannelse til unge samt flere indsatser for at bekæmpe seksuelle overgreb mod børn.

Besøg af Social og Ældreminister Astrid Kragh

Social- og ældreminister Astrid Krag har været på rundrejse i Grønland i perioden 18.–22. august, hvor hun sammen med sin grønlandske kollega Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Familier og Sundhed Mimi Karlsen besøgte to byer og to bygder. Fokus for besøget var det grønlandsk-dansk samarbejde på socialområdet og implementeringen af indsatser, der har fokus på at forbedre forholdene for børn og unge, og som Folketinget i Danmark har afsat penge til.

Naalakkersuisut og regeringen i Nunavut fornyr deres partnerskabsaftale

Naalakkersuisut og regeringen i Nunavut underskrev den 26. august 2022 et nyt "Memorandum of Understanding", som afløser det tidligere fra oktober 2000. Aftale (bilag 1) handler bl.a. om øget samarbejde inden for kultur, uddannelse, fiskeri, grøn energi og større mobilitet imellem de to lande. Formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede udtaler om aftalen: *"Vi lever i en globaliseret verden hvor fokus er rettet på Inuit og Arktis. Vi har meget tilfælles, og vi har allerede et godt og solidt venskab med Nunavut. Denne aftale vil rykke os endnu tættere på hinanden"*.

Arctic Circle Greenland Forum afholdt i Nuuk den 27.–28. august

Den 27.-28. august blev konferencen *Arctic Circle Greenland Forum* afholdt i Nuuk. Hovedtemaet for konferencen var Grønland i det globale Arktis. Herunder var der fokus på klima, velstand, geopolitik og fremgang. Grønlands samarbejde med USA, Canada, Island og EU var også et tilbagevendende tema. Konferencen var arrangeret i tæt samarbejde mellem Naalakkersuisut og de islandske arrangører bag den årligt tilbagevendende Arctic Circle-konference i Reykjavik, Island. Der var ca. 300 deltagere i konferencen. Flere medlemmer af Naalakkersuisut, Inatsisartut og de grønlandske medlemmer af Folketinget deltog aktivt i konferencen. Herudover deltog der en lang række forskere, erhvervsfolk, politiske beslutningstagere mm. fra de arktiske stater. Der var også deltagere fra bl.a. Singapore, Japan, Indien, Storbritannien og EU. Formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede understregede til Arctic Circle Greenland Forum, at det er Grønland, der har førertrøjen, når det gælder Grønland og Arktis. Múte B. Egede sagde blandt andet i sin tale: *”Hele verdens øjne er rettet mod nord, og vi har i de sidste par år mærket en stigende interesse for Arktis og Grønland. Internationale politikere, erhvervsfolk, turister med mere valfarter til Grønland. Og alle er velkomne, dog skal det på være vores præmisser. Vi vil gerne være med på den globale scene. Vi vil gerne have vækst i Grønland. Vi vil gerne have grøn og bæredygtig udvikling. Men det skal være på vores præmisser. Og I er velkomne, hvis I respekterer og lytter til os. Når fokus er rettet mod Grønland, så er det os, der er slædekusken – det er os der viser, hvilken retning der skal køres”*.

Julie Præst Wilche

Rigsombudsmand